

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KÖZLÖNY.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéziratok nem adhatók vissza.	Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalban. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-ter 1.	Szerkesztő és kiadó: K. VÁTS ISTVÁN. Társ szerkesztő: BONITZ FERENC.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 frt — kr. Félévre . . . 3 frt — kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 32 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyitlár soronkint 50 kr. Többszöri hirdetéseknel engedmény
--	---	---	---	--

Kibontakozás.

Állami létünkben sok még a ki nem forrott és egészségtelen elem.

Természetes eredménye ez újabbkori fejlődésünknek és politikai pártalakulásunknak.

Nagy mértékben haladtunk és ezen haladással együtt nőttek jó és veszélyes hajlamaink. *Csak a konzervatív eszme szorult le minden téren.*

Ily kényes helyzet közepette merült fel az 1868-iki LIII. t. c. végrehajtása közül a felekezeti egyenetlenkedés.

A törvény így volt-e értelmezendő és végrehajtható, amint ez történt, az mellékes érdekű dolog. Kormányzati szempontból döntő súlylyal az bír: időszerű volt-e ezen kérdést élére állítani; és utóbb helyes volt-e a tények és indulatok által a radikalizmus terére sodortatni? *Ma pedig midőn a radikalizmusban uszunk, helyes volna-e ki nem kötni, midőn erre a főrendiház szavazata megadja az alkalmat?*

Teljesen eltekintve a hitelvek követelményeitől, csak azzal akarok toglalkozni: képzeltető-e, van-e példa arra, hogy egy nemzet oly dolgokban, melyek egész lényét, kedélyéletét, családi hagyományait és vallásos szokásait mélyen érintik, multjával szakítson anélkül, hogy minden egyéb intézményeiben is meg ne ingattassék, a nélkül, hogy minden lappangó és kielégíthetlen vágya felszínre ne kerüljön és kielégítést ne követeljen?

Az egyszer megingatott alap, az egyszer kiforgatott kegyelet erejét vesztí mindenben és a *helyzet annál veszedelmesebb, mennél szamosabbak és életbe vágóbbak, az egyebekben tényleg létező, ki nem elégitett és ki nem elégithető vágyódások.*

A kötelező polgári házasság az egyházpolitikai programnak csakis egyik izét képezi, mert maga az egyházpolitikai program a lappangó és radikális törekvéseket sem karolta fel mind és azok

legnagyobb része az egyházpolitikával csak várokonosságban áll.

A kötelező polgári házasság nem kielégítése ezen vágyódásoknak és semmikép sem szakítás a radikális iránynyal, sőt ellenkezőleg *tényleg a radikalizmus körébe való lépés.*

Ettől pedig az Isten mentse meg hennünket.

A magyar állam alapja, melyre azt helyzete utalta és a melyen az történetileg fejlődött, *a pragmatika szankció és annak gyakorlati alkalmazása az 1867-es kiegyezésben.*

Ez jogi alap. *A radikalizmus pedig a létező jogi állapotok megtámadása.*

Elfogadható okoskodás-e tehát az, hogy önként tudva és akarva a radikalizmus terére lépünk, mikor ez már oly gyakran követett el erőszakot a jogon, sőt megeshetik utóbb, hogy még ezt a létező magyar állami rendet is fölforgatja?

Nem kötelességünk és érdekünk-e tehát, hogy ezen állami rendhez ragaszkodjunk és azt tőlünk telhetőleg megvédelmezzük?

Zichy Nándor gróf.

Az inzultált magyar becsület.

(ms.) A főrendek ellen megindított hajza a liberális sajtó s a felbujtatott fővárosi utcacsécselék részéről örökös szegyonfolt marad a magyar becsületen.

Szerettük mindig hangoztatni — főleg pedig a liberális sajtó kürtölte minden alkalommal, — hogy a magyar nép az alkotmányosságnak, törvénytiszteletnak, szabadság szeretetnek s a türelmességnek mintanőpe. Mi hisszük ma is, hogy a nemzet zöme még mindig ilyen, — de a liberális sajtó a magyar nép ezen legszebb erőnyeit foszlányokra tépi a főrendek szavazata után megindított ádáz küzdelmében.

Mi vagyunk az alkotmányosság mintanőpe? Hazugság ez, ha a liberális sajtó a magyar nemzet véleményének hí kifejezője. Az alkotmányos élet alapja ellen indult meg a háboru izzó gyűlölettel, vad szenvedélylyel, csak azért, mert egyik alkotmányos institució szavazata nem a liberális részre dőlt el.

Mi vagyunk a törvénytisztelet mintanőpe? Hazugság ez. Hisz ott látjuk a liberális sajtó dühöngését egy törvényes institució s ennek törvényes eljárása ellen!

Mi vagyunk a szabadságszeretet mintanőpe, mely első sorban a szólás-szabadságon, a meggyőződés szabad nyilvánításán gyökerezik? Hazugság ez. Hisz ott látjuk a liberális sajtó féktelen haragját, mely a szabad szólást, a meggyőződés szabad nyilvánítását akarja elnyomni, terrorizálni.

Hát már idáig jutott a szabadság szerető Magyarországon a dolog, hogy a vélemény szabad nyilvánítása is tilos, még a törvényhozóknak is? Nemcsak tilos, hanem bűn? hazaárulás? . . .

Mi vagyunk a türelem mintanőpe? Hazugság ez! Hisz a liberális sajtó a legnagyobb türelmetlenséget, szarnokságot hirdeti, minőköz hasonló még az abszolút korszakban sem volt.

S a mi legjobban jellemzi a helyzetet, ez a sajtó részint a kormány sajtója, részint a kormány szövetségesei.

Tehát maga a kormány látszik dédelgetni azt az áramlatot, mely egész alkotmányos életünk, fejlődésünk, szervezetünk alapjait kezdő megingatni.

Más esetekben — ha például a zsidók ellen indítottak volna olyan hajszát, minőt most a magyar nemzet két társadalmi osztálya a papok és főrendek ellen indítottak — az ügyesség állana sikra, hogy elejét vegye az izgatásnak s a törvény erejével megtorolja a bűnös merényletet a társadalmi rend és szabadság ellen. De ma mindez büntetlenül történik a sajtó-szabadság köpenye alatt, — s a Wekerle minisztérium megmentésére.

Mi ugyan nem félünk attól, hogy a főrendeket a liberális sajtó és az utca terrorizálhatná, sőt hisszük azt is, hogy a liberális tábor komoly elemei is fel fognak lépni ezen szisztematikus izgatások ellen . . . hanem igenis féltjük nemzetünk jó hírnövét, becsületét, melyet ezen izgatások sárral dobálnak, bepiszkolnak, s ha ez még sokáig tart, az egész művelt világ előtt tönkre tesznek.

Kath. nagygyűlés Zsolnán.

A szervező bizottság tiltakozó gyűlésnek tervezte s diadalmi manifesztáció lett belőle, valamint előkészítője azon nagy szervezősnek, melynek szükségességét mi katolikuskok ma, a főrendiházban aratott fényes győzelmünk után annál égetőbben kell, hogy érezzük.

A gyűlés pünkösd hétfőjén folyt le öt választókerület 122 községének impozáns részvete mellett. Zsolna ez alkalomból ünnepi díszit öltött. A házak fel voltak lobogozva, az utcákon pedig ezernyi néptömeg özőnlött a gyűlés színhelyére, a városházhoz közel levő kertbe. A kertben emelvény volt felállítva az elnökség s a szónokok számára, melyen nemzeti színű zászlók s virágok között a királyi pár s a pápa arcképei voltak láthatók.

Riadó eljenzés hangzott fel, mikor Zichy Nándor gróf és Pongrácz Adolf gróf prépost elfoglalták az elnöki széket.

Mellettök ott voltak még Odosencsi Lívio herceg, Pongrácz Gusztáv, Zmeszkál Zoltán, Rakovszky István és kir. kamarás, dr. Gyürky Ödön, a „Magyar Allam” bolmunkatárs, a helybeli s vidéki papság s a város és vidéke intelligenciája. A gyűlést Zichy Nándor gróf nyitotta meg, néhány szót intézve a megjelen-tekhez.

„Hálát adok Istennek — ugymond — azért az örömet, hogy annyi ezer ember jelenlétében én nyithatom meg e nagygyűlést. Isten után az ő helytartójáról emlékezem meg, mindnyájuk szívének érzelmeit fejezve ki, hogy egyházunk csalhatatlan fejét, XIII. Leo pápát az Ur Isten még sokáig éltesse. Indítványozom, hogy ezt táviratilag is közöljük a Szent Atyával. (Helyeslések.) Ő utána díszöslegesen uralkodó I. Ferenc József apostoli királyunkról emlékeztünk meg, bizalmunkat, alattalói hűségünket trónja előtt is kifejezve. Majd indítványozza még, hogy a megyei püspökök is küldjön a nagygyűlés üdvözlő táviratát.

Indítványai egyhangu lelkesedéssel fogadtatván ol, a nagygyűlés a következő sürgönyököt küldi el:

Ő császári és királyi felségének

Bécs.

A Zsolnán kath. nagygyűlésre összesereglett kilencezer hívó a legmélyebb alattalói hűséggel és bizalommal üdvözlő Felségedet és bőséges áldást esd Felséged borostyányos fejére és az egész felséges királyi házra.

Gr. Zichy Nándor,

(Gr. Pongrácz Adolf, prépost, elnökök.)

XIII. LEO pápához.

Szentséges Atya!

A zsolnai katolikus nagygyűlésen megjelent több ezer katolikus, kik egyházuk jogainak, vallásuk szabadságának megvédelmezésére jöttek össze, s mi hódolattal üdvözölve Szentségedet, atyai áldásáért eszedik.

Gr. Zichy Nándor
világi elnök.

Gr. Pongrácz Adolf
egyházi elnök

Bende Imre püspökhöz is intéztek üdvözlő táviratot, mire az elnök gróf a következőleg folytatta beszédét:

Mi katolikus nagygyűlés vagyunk, kik összejöttünk azért, hogy kath. hitvallásunkról bizonyoságot tegyünk, hogy hitünk szerint élni s azért küzdeni akarunk. Első kötelességünk tehát hitünkért élni és halni, ennek tanait megvédeni, azokért harcolni. Magyarországon néhez napokat éltünk, egyházunk veszélyben van, de alkotmányunk, apostoli királyunk oltalma alatt, biztosítja a módot, hogy alkotmányosan meg is védelmezzük. Legyünk bizalommal felséges királyunk iránt, ki velünk egyformán ér, mert ő is, mint mi, hitéhez hű katolikus.

Az Isten nem fogja megengedni, hogy az ő hű fiai üdvöket veszélyeztették s vallásuk gyakorlásában háboritva legyenek. Reméljük, higgyünk, bizzunk tehát, tömörülünk katolikus egyletekbe, ragadjuk meg a szent rózsafüzért, mely e világon annyira kedves s az Isten nem fog elhagyni. Ezzel az ülést megnyitom.

Nagy lelkesedés követte ezen szavakat, mire Zichy Nándor gróf indítványozta, hogy küldjenek üdvözlő táviratot Esterházy Miklós Mária grófnak is, a kath. ügyek oltalmáért, fáradságtalan védelmezőjének, mit a nagygyűlés egyhangulag magáévá tett.

Azután Zmeszkál Zoltán földbirtokos mondott beszédet az önvédelem jogosságáról.

Beszéde végén hosszabb határozati javaslatot nyújtott be, melyet a nagygyűlés egyhangulag nagy lelkesedéssel elfogadott.

E szerint a zsolnai nagygyűlés azonosítja magát a január 16-án Budapesten tartott nagygyűléssel és tiltakozik Trencsénmegyének mult évi május hóban hozott egyházipolitikai határozatával. Tiltakozik a polgári házasság s az állami anyakönyvekről szóló törvényjavaslatok ellen, a zsidók recepciójához ellenben hozzájárul. Rosszallását fejezi ki a nagygyűlés a fölött, hogy a felső trencsénmegyei képviselő az egyházipolitikájában a kormány mellett foglaltak állást, követeli az autonómiát, kimondja mennél több kath. kör megalapításának szükséges-

ségét, kimondja a kath. sajtó előmozdítását s végre bizalmát fejezi a főrendiháznak május 10-én tanúsított magatartásáért.

Zmeszkál után beszéltek még: Molnár János komáromi apát-plébános a kath. önvédelem módozatairól, Schwertner Gyula zsolnai ügyvéd és Steszkal József plébános a polgári házasság káros voltáról, Stranyávszky József várnai ügyvéd a kath. autonómiáról, végre Tszelszky József plébános a kath. egyesületek szükségességéről.

Ezután Pongrácz Adolf gróf egyházi elnök magyar és tót nyelven bezárta a nagygyűlést.

Az emlékeztető napot több mint 300 terítékű bankett zárta be a ferencrendűk épületében. Az első felköszöntőt Zichy Nándor gróf mondotta a pápára és a királyra. Utána megeregt a felköszöntők árja, melyek közül különös feltűnést keltett Molnár apát szollemes tőszija s Rakovszky István szép és lelkesült beszéde.

Rendkívüli hatása volt Zichy Nándor gróf befejező beszédének, melyben elmondta a gróf, hogy ifju korában az alkotmányért harcolt és szenvedett, most öreg korában a vallásért harcol, mert meg van győződve, hogy ugy az alkotmány szabadsága, mint a vallásnak szabadsága a hazának legfőbb értéke, melyet nem szűnt meg szeretni soha.

XIII. Leo válasza a zsolnai katolikus nagygyűléshez, Zichy Nándor gróf aranygyapjas vitéhez intézve magyar nyelven a következőleg hangzik: „A szont atya nekod és a nyitrai egyházmegyének összes katolikusanak, kik a kath. ügy védelmére Zsolnán összegyűltek, nagy örömmel küldi a kért áldást. Rampolla a bitoros“.

A korrumpált sajtó.

A „Fejérmegyei Napló“ épen egy hónap előtt, április 16-án megjelent első számában azt az általános feltűnést keltő hírt közölte, hogy a „Pesti Napló“ Wekerle Sándor miniszterelnök és Eötvös Károly kezébe került. Az ügy nagy port vert fel s

TÁRCA

Mong-lu regéje.

Kinai regé.

A „Fejérmegyei Napló“ számára írta TIGRÁMÓ.
(Folytatás.)

VII.

Mong-lu siratta elvesztett boldogságát. Próbára tette neje hűségét és a nő elbukott. E gondolat égető kinnal gyötrelméket. Sirt hosszan keseregőn. Zokorásába néha-néha egy szivrepesztő sikoltozás vegyült mit a feltámadt éji szél elkapkodva hozott a távolból. Tian hangja volt ez, a számozott hűtlen asszonyé.

Künn a sötét éjszakában barna felhők üzték egymást az égen, oltakarva a hold sötét részvétlen tekintetét. Zúgó szél sivitott végig a vadon vidéken, nehéző eső cseppeket hozva hidog szirnyáin. Megindult az elemek esatája fön a légben, míg végre teljes erővel tört ki a vihar.

Mong-lu nem talált nyugalmat. Sápadt arcát még ijesztebbé tevő a hamvadó gyertya sárgás fénye, úgy, hogy az ifju elrömült látásán.

— Szenvedsz, szorelott mesterem — kérdé bágyadt hangon.

— Lázás kinok gyötörnek, hol eddig a legtisztább szerelem tüze égett, most hamvadó romokat találnál csak. Vad fájdalom markol néha szivemben, mi kétségbeejt. Néha azt hiszem, az önvád fergő rág lelke-men. Ha mégis igazad volna? . . . Ha mégis én buktattam volna el nőmet, kitéve őt oly kísértésnek, mely fölülmulta erejét? . . . Nem; a nagy Fóra! ez rettenetesen sujtana,

ez a gondolat megölne engem. Jer hű tanítványom, az ég beszélni kezd ott künn, vad vihar tört ki cikázó villámaival. Lelkemnek képét látom az elemek vad esatájában s fájó szivem gyönyört érez, mert tudom, érzem, hogy ő, a kitaszított hajléktalan bolyong most e vad vidék vihar szántotta pusztaságán.

Mong-lu a fájdalomtól elgyötört ifju csak támogatva vezethető ki a verandára. Az éj vak sötéttségét csak néha világítja meg pillanatra egy-egy cikázó villám, úgy hogy a bőséges és tanítványa alig láthatják egymást. Távoli mennydörgés tompa moraját hozta feléjük a szél.

— Miért vagy oly hallgatag fiam? — kérdé a bölcsész tanítványától — a vihar zúgva szánt végig a pusztán, a villámok egymást üzik; e háborgása a természetnek legméltóbb keretét képez, két fájdalomtól elgyötört férfit elmékedéseink, kiknek egyike testileg, másika lelkiileg szenved.

— Igazad van mesterem, — felelé az ifju mélyen felsóhajva — de ongom szomoru gondolat gyötör. Látva léged, ki összezuzott szíveddel lelkiileg szenvedsz és ha magamra gondolok, ki szintén a sir szeléről jöttem vissza, nem tudok szabadulni egy gondolatától, mely fájó érzést kelt bennem.

— A test fájdalmai talán nagyobbak, mint a lélekéi?

— Ne így értelmezd szavaimat mesterem. Miért szenvedsz te most és miért szenvedtem én? Egy fehér legyező, egy hűtlen asszony látása megérlelé bennem a gondolatot, hogy próbákora tegyed nőd hűségét. Szövetkezzél velem.

— Igen, hogy meggyőződjek nőm állhatossága és hűségéről.

— Nem ugy, mesterem; szövetkezzél

velem, hogy elbuktasd nődet. Midőn a esábitás szerepére felszólítál, felhatalmaztál egyszerűsággal, hogy bármi eszközzel, bármi uton, de esábitam el nődet; tehát bukásra tőrtél. Holtnak totatéd magad, mert tudtad, hogy a te életedben senki sem képes őd hűtlenségre birni. De ezzel elvetted nőd hűségének legnagyobb támaszát: a férjet. Nem tőrtél-e tehát bukására? Aranya se-lyembe öltöztetted, királyfiinak adtál ki, mert ismerted a nők legnagyobb gyengéjét: a hiúságot. Nem-e akartad tehát bármiképp is elbuktatni nőd hűségét? . . . A mire támaszkodhatott volna a kísértés alatt, azt előre elvevőd tőle; esoda-e ha az alapjától fosztott legercésebb oszlop kidűl? De gyengéd és hibáinak tömjénezteél. Magad akartad tehát elbuktatni nődet. Elbukott. Te most itt vergődöl, kedves mesterem, megtépett szivvel melyből elszállt a boldogság s én betegségtől elgyötört testtel fokszem előttem, mint szövetkezesed. Kettén egyesültünk nőd hűségének megtőrésére. Sikerült. Hogy ne sikerült volna . . . Hisz maga a férj és annak leghűbb tanítványa akarta? . . . Legyőztünk egy gyenge nőt s kitaszítottuk a világra; mi pedig a kik talán sirásói vagyunk ép ugy szenvedünk, mint ő, ki e vad éjszakában hajléktalan bolyong a pusztaságon. Mert könyörtelen a világ, nincs senki a ki a földönfutót, egy kidobott, megtipott virágot fölemeljen a porból. Es te semmit sem felelsz mesterem?

Sivító szélroham vágta ki a verenda ajtaját. Az ifju fázott s még egyszer szólítá a bölcsészt. Vakító villámfény világított pillanatra s az ifju meglepetve vette észre, hogy Mong-lu eltűnt s ő egészen egyedül van.

(Folyt. köv.)

különösen a „Magyarország“ mely felháborodással róttá meg azt, hogy akad Magyarországon egy „hirlapkiadó vállalat“, mely önző üzleti érdekek előmozdítására ráveti magát a magyar sajtóra s hogy akadnak magyar lapok és írók, kik magukat ilyen piszkos vállalatoknak, érdekeknek eladják. De esodálatosképen csak a „Haas és Deutsch“ céget támadták meg és valami Weisszenbacher Endre urat, mint a ki mint a fenti cég megbízottja szerepelt a piszkos vásárban.

Azt, hogy a „Haas és Deutsch“ cég mögött voltaképpen Wekerle Sándor ur, Magyarországnak ezidőszaki miniszterelnöke áll, azt nem fejtegette senki, pedig a „Pesti Napló“ április 16-ika óta még a szubvencionált „Nemzet“-nél is kormánypártibb politikát csinál.

Most azonban kiszült a turpisság.

A „Magyarország“ mai számában Holló Lajos orsz. képviselő, a lap felelős szerkesztője lerántja a leplet és megeáfóhatatlan tények alapján írja a következőket:

A kormány egyik tagja folytatta a tárgyalásokat a (Haas és Deutsch) cég megbízottjaival. A kormány egyik tagjának tettek jelentést a megbízottak eljárásuk eredményéről.

Az egész az volt, hogy az ország két nagy ellenzéki pártjának, a nemzeti pártnak és a függetlenségi és 48-as pártnak orgánumait, a melyek üzletileg magánvállalatot képeztek, a kormány javára megvásárolják.

Kiadott a megbízás, hogy a Pesti Naplót, a Budapesti Taglaltat és a Magyarországot, álnevek alatt meg kell vásárolni.

A Pesti Napló megvétele csakugyan sikerült is, de a Budapesti Taglaltat megvásárlása Bolgár Ferenc képviselő ellenállásán hajótörést szenvedett.

Ugyazintén megkísérelték a Magyarországot is megvásárolni, de azt is teljesen eredménytelenül.

Ellenben megvették a Szabad Szót és még több más lapot.

Mikor a szövetkezet eljár megbízatásában, akkor követelték a kormánytól a jutalmat eljárásukért. Az egyik megbízott a „szenvedett kár“ megtérítése címén a kormánytól 25.000 forintot kért. Annaira világos volt a kormány beavatkozása, érdeke és részvétele, hogy nem attól kérték a 25.000 forintot, a ki állítólagos vevőül szerepelt, hanem a kormánytól.

Hogy az ország közönsége maga is közvetlenül meggyőződjék a fenti tényekről, Holló egy okmányt közöl, melyben fel van tárva az egész helyzet.

Ezen okmány a kormány illető tagjához intézett kérvény, a melyben az egyik megbízott elmondja az ügynek előzményeit és követeli a „Szabad Szó“ megvásárlása körül szenvedett 25.000 frtnyi kárának megtérítését.

Ezen a kormányt iszonyuan kompromittáló leleplezésre vonatkozólag a főlhivatalos „Bud. Korresp.“ nyomban furfangosan fogalmazott nyilatkozatot közölt, mely nyilatkozatban egy szóval stínes megeáfólvá az a súlyos vád, hogy a lapvásárlások tényleg a kormány megbízásából és céljaira történtek.

Az ügy a politikai pártkörökben is kinos feltűnést keltett s Holló Lajos még tegnapelőtt este hevesen megtámadta a függetlenségi és 48-as párt értekezletén a kormányt, melynek legnagyobb része van az erkölestelen üzelmekben. Az ügyszó többben szóliottak hozzá s végre is Ugron Gábor ügytírványát fogadták el, mely szerint a ügynek parlamenti vizsgálatát kérje a képviselőháztól.

A nemzeti párt tegnapelőtti értekezletén Ábrányi Kornél, a „Pesti Napló“ volt főszerkesztője hozta szóba az ügyet és kijelentette, hogy neki arról, miszerint a kormány ezen vételre befolyást gyakorolt vagy hogy ezen vétel a kormány érdekében történt, tudomása nem volt. — Határozatot az értekezlet ez ügyben nem hozott.

A „Pesti Napló“ tegnapi esti számában négy hosszú hasábon mosakodik, de szerencsétlenül, az ellene emelt súlyos vád ellen. Mosakodik a „Nemzet“ hangján és stílusában, de egy szóval sem cáfolja meg, hogy éppen egy hónap óta az Eötvössel szövetkezett kormány szekerét tolja. Szórszálhasogatásokba bucsátkozik, de kitér annak nyílt kijelentése elől, hogy a „Magyarország“ leleplezései csak rágalmak. Az „állami érdekek“, Deák Ferenc örökségének programmalapja“ meg hasonló frázisokkal dobálódzik s a képviselőház tegnapi többségére való utalással védekezik — éppen úgy, mint azt a születtett kormánypárti lapok szokták tenni.

A „Pesti Napló“-nak már nincs szükség védekezni, mert a közönség már is ítélte és a közönség ezt az ítélőtotot végre is fogja hajlani.

A polgári házasság sorsa.

Wekerle Sándor tegnapelőtt nyilatkozott a liberális párt értekezletén. De hogy ezt a „nesze semmi, fogd meg jól“ nyilatkozatot tehesse, arra nem volt szüksége Bécsele menuie. Ezt a nyilatkozatot Dános is kikomponálhatta volna, mert nincs abban semmi, a mi a korona részéről bátorítás volna a kormányra s pártjára nézve. Denique ma éppen ott vagyunk, a hol a szombati audicencia előtt. A liberális lapok is jól érzik azt s ezért nagyon nagyon elégikus hangon fejtegetik a helyzetet, a polgári házasság sorsát.

Ha fel is tehető, hogy a polgári házassági javaslat a legközelebb újra a főrendiház elé hozatik. A főrendiház a javaslatot ezuttal sem fogja a részletes tárgyalás alapjául elfogadni és azon formaszérség kérdését, hogy egy visszatartott törvényjavaslatot ugyanazon ülészakban nem tárgyalhat, ezuttal mellőzendő.

Mert fel sem tehető, hogy a főrendiek minden újabb indok nélkül álláspontjukat feladják. Még kevésbé képzelhető az, hogy akadjanak olyanok a főrendiház tagjai közül, a kik oly kevésbe veszik alkotmányos joggyakorlatuk felelőségét, hogy — járjon újabb megjelenésük bár bármily nagy kényelmetlenséggel — e nagyfontosságú kérdésben elmaradásuk által elvbarátaikat és saját szavazataikat deavonálják. A ki ilyesmit feltételez, annak azt kellene hinnie, hogy azon jogosulatlan és illetéktelen pressziók előtt hátrálnak meg, melyek saját személyük és családjuk sértegetése és fenyegetés, sőt a nők iránt való tisztesség mellözésében is nyilvánultak.

Az ellenzék azon része, mely első ízben sem helyeselte a kormány előterjesztéseit, újabbban is és egész erélyvel fogja álláspontját fenntartani és a kormány makacosságát korholni. A mi, ha a kormány csakugyan ezuttal is intrazigens és radikális magatartásához ragaszkodik, minden tekintetben jogosult eljárás.

És most lássuk Wekerle famózus „nyilatkozatát,

A szabadelvű párt tegnapelőtt este tartott értekezletén, melyen a szélrózsa minden irányából össztelegrafált mamebukok meglehetősen nagy számmal jelentek meg, Wekerle Sándor kormányelnök a nála már megszokott deklamatorius hangon hosszabb nyilatkozatot tett, melynek lényegét a következőkben reprodukálják.

Azáltal, hogy a főrendiház a házassági jogról szóló javaslatot nem tette magáévá, újra abba a helyzetbe jutottunk, hogy a javaslattal kell foglalkoznunk. Úgy vagyok értesülve, hogy a közvélemény jelen izgatott hangulatában nem lenne célszerű, hogy ha a képviselőház a főrendiház határozatának meghozatala után közvetlenül el javaslatot újuljon foglalkozni. Ezt az álláspontot határozatlan ellenezném, sőt azt hi-

szem, hogy csakis e javaslatoknak elfogadása-ez elveknél diadalra jutása az egyedüli alkotmányos eszköz, a mely a közvéleményt marandóan meg fogja nyugtatni. (Igaz! Úgy van!) Ugyanezért szándékom indítványozni, hogy az minden további előkészítés nélkül a csütörtöki ülés napirendjére tüsszessék.

A két ház közötti ellentétek kiegyenlítésére is csak egy utat, egy módot ismerek (Zajos helyeslés.) Mi, én és társaim, a kérdésnek újabb meg újabb tanulmányozása, érett és biggadt megfontolások után egyhangulag arra a megoldásra jutottunk, hogy a képviselőházban már egyszer elfogadott javaslatnak változatlan fenntartását ajánljuk.

Ránk, mint kormányférfiakra, az a kötelesség is hárul, hogy ezen javaslat keresztülvitelének garanciáit keressük, mert mi nem engedhetjük meg, hogy Magyarország képviselőházának oly nagy többséggel hozott határozata, programunknak egy ilyen sarkalatos pontja meddő kísérletek színvonalára süllyesszessék. És ha ajánlatunkra, a képviselőház újra el fogja fogadni ezt a javaslatot, akkor fogunk azon alkotmányos kötelesség előtt állni, hogy azokat a módzatokat, azokat a garanciákat keressük, azokat az alkotmányos eszközöket vegyük igénybe és azokra nézve, még mielőtt a főrendiház újabb határozat ezen kérdésben, a korona előleges jóváhagyását kikérjük, a melyek alkalmasak a két ház közötti ellentéteknek kiegyenlítésére és ezen javaslatunk diadalra juttatására. En meg vagyok győződve, hogy azon határozottság, a melyet eddig méltóztattak taunsítani, jövőre is ugyanazon mértékben fog érvényesülni. Azért engedjek meg, hogy avval a rövid kéréssel zárjam be felszólalásomat, hogy méltóztassanak azon indítványokat, a melyeket e tekintetben a házban fogunk tenni, azt az állásfoglalást, melyet az imént voltam bátor rövid vonásokban indokolni, a t. párt részéről elfogadni.

Vált persze éljen és taps sine fine, de hát a Wekerle nyilatkozatát olyan szörnyű tet-szészajjal fogadó liberális párt veszedelmesen hasonlít az egyszerű kis fiúhoz, ki a sötétben járva azzal nyoma el felelmet, hogy vidáman fűtyült. De a fiú olyan buzdón fűtyült, hogy nem ügyelt utjára s végre is beleesett az árokba.

A többi országgyűlési pártok is foglalkoztak tegnapelőtt a házassági javaslattal. A nemzeti párt Apponyi Albert, Szentiványi Árpád, Hódony Imre, Ivvka Oszkár stb. felszólalásai után azt határozta, hogy pártátározatot ezuttal sem hoz, hanem ragaszkodik eddigi álláspontjához.

A függetlenségi s 48-as párt értekezletén Ugron Gábor, Bartha Miklós, Polónyi Géza s Kiss Albert felszólalásai után Justh elnök határozatilag kimondotta, hogy a párt fenntartja május 19-iki határozatát s ez esetben sem veti fel a pártkérdést.

Helfi Ignác hivatkozott arra, hogy a jelen esetben a függetlenségi pártnak állást kell foglalnia a reakcióval szemben. (Nagy zaj.) Itt nem a polgári házasságról, hanem a nagy nemzeti érdokről van már szó. (Folyton tartó zaj. Kiáltások: Nem ülünk fel! Szédelgés!) Helfy a nagy zajban nem folytathatta beszédét s elállt indítványától.

Végre a párt, mint ilyen, a mellett határozott, hogy a javaslat másodsor is megküldessék a főrendiháznak.

BELFÖLD

— **A memorandumpör tárgyalásának** tegnapi napján már nagyobb rend uralkodott. Kihallgatták Corojanu vádlót, a ki annyi ellenmondásba keveredett, hogy Vita ügyész többször igen hathatósan kikorrigálta. Az erdélyi románok még egyre mozgolódnak, úgy hogy sok helyen katonaság kénytelen fenntartani a rendet.

— **Uj párt.** A függetlenségi és 48-as pártkörben, mint a „Hazánk“ írja, szakadás történt, a mennyiben az egyházipolitikai ellenzéki tagok elhatározták, hogy kilépnek a pártból s Ugron Gábor vezetésére alatt

uj közjogi ellenzéki pártot alakítanak. A kilépettek között Moszlóny Lajos és Lits Gyula is vannak.

— **Az állami anyakönyvek.** A függetlenségi s 48-as párt tognapelotti értekezletén az állami anyakönyvekről szóló törvényjavaslat hosszú és heves vita után 7 szótöbbséggel általánosságban elfogadta, a javaslat ellen 19-en szavaztak.

— **Koronaőr választásra** gyűl legközelebb össze a főrendiház és a képviselőház. Az elhunyt koronaőr, Vay Miklós br. helyét felekezőtül protestáns levén, utódjának ágostai főurat kellene megválasztani. Jelölt a zászolúri méltóságra, aki ez idő szerint számba vehető a M. Állam szerint három van: Prónay Dezső br. Podmaniczky Frigyes br. és Péchy Tamás. Tisza Kálmánnak jelölése azért volna bajos, mert ő szintén helyvét felekezőtül nagy kérdés, vajjon az ágostaiak lemondanak-e, hogy az őket jogosan megillető méltóságra ne közülök választassék valaki. Ez okból Rudnyánszky Géza br. is kombinációba kerülhet. A liberális újságok a maguk felelőtlenségükben persze úgy akarják kineveztetni a koronaőrt, holott az a magyar közjog szerint úgy választatik. — De hát ily primitív dolgokat minok tanuljanak a magyar hírlapírás mestereimerei?

Országgyűlés.

Budapest, május 16.

A mai ülés igen látogatott és mozgalmas volt. Hogyne, mikor a főrendiház üzenete állott napirenden s mikor a „Pesti Napló“ ügye került szóba?

Az ülés elején Bánffy Dezső br. elnök megemlékezett Vay Miklós br. haláláról, aztán bemutatta a főrendiház üzenetét a leszavazott polgári házasságjavaslatról. Alig hogy belefogott az üzenet olvasásába, az egyházpolitikai ellenzék harsány éljenzésbe tört ki, a mi a liberálisokat láthatólag konsternálta.

A mint az üzenet föl volt olvasva, felállott Wekerle s nagy hangon kijelentette, hogy a főrendek üzenete sem a kormányt, sem pártját nem ingatja meg abban, hogy a javaslatot újra elfogadásra ajánlják. Ajánlják pedig azért, mert a közvélemény hatalmasan nyilatkozott a javaslat mellett. Kéri a házat, hogy a javaslatot a holnapi ülés napirendjére tűzze.

Szörnyű éljenzés a jobb oldalon s ezzel az ügy le volt tárgyalva.

Következett a „Pesti Napló“ famózus ügye.

Polónyi Géza szóba hozza a „Magyarország“ leleplezését s a politikai morál nevében kéri a belügyminisztert, nyilatkozzék.

Hieronymi azonnal felelt s nagy zaj közepette kijelentette, hogy senkisémet intézte hozzá a „Magyarország“-ban közölt kérvényt. Volt ugyan tudomása arról, hogy egy „Hírlap kiadó vállalat“ több lapot akar megvásárolni s hogy a „Pesti Napló“-t meg is vette, de a kormány erre nem folyt be, nem adott erre pénzt.

Holló Lajos erre kijelentette, hogy az okmányt a kérvényező sajátkezűleg írta. Hogy a kérvény melyik miniszterhez van intézve, azt ő nem tudja, de az okmány hitelességének kétségbevonására nincs oka. Aláírva az okmány azért nincs, mert csak fogalmazvány. A lényeg különben az, vajjon az okmány tartalma megfelel-e a tényeknek vagy sem. A „Pesti Napló“ a mióta urat változtatott, eddigi ellenzéki politikájával épen ellenkezőt tiz. Itt már nem pusztá üzletéről, hanem politikáról van szó. Különben fentartja összes állításait. (Zajos éljenzés a baloldalon.)

Hieronymi miniszter újra tagadja a „Magyarország“ közleményének valóságát.

Bolgár Ferenc elmondja, hogy a kormány egyházpolitikájának támogatására a „Budapester Tagblatt“-ot is akarták megvásárolni. Beüthy Ákos nem elégszik meg a miniszter kijelentésével s egy parlamenti vizsgáló bizottság kiküldését indítványozta.

Abányi Kornél, a „Pesti Napló“ is felszólalt, de semmi újat nem tudott mondani.

Horváth Gyula felszólalása után Rohonczy Gedeon kéri Hollót, miképen jutott az illető okmány birtokába?

Holló Lajos kijelenti, hogy a kérvényt

tévedésből adta át neki a Kosmos nyomda részvénytársaság vezérigazgatója egy szerződés helyett s hogy a közérdek szempontjából tartotta szükségesnek az iratot felhasználni.

Wekerle Sándor miniszterelnök bevalja, hogy az utóbbi időben tanácsolták neki, hogy vásároljon lapokat, de ő abba nem ment bele. A „Pesti Napló“ megvételéről csak utólag értesült. Holló vádja rágalom s a kormány már a „Magyarország“ cikkének megjelenése után nyomban elhatározta, hogy megindítja a bírói eljárást. (Gyönyörű állapotok! Egy kormány sajtópárt indít egy ember ellen! Szerk.)

Ónody Géza, Ugron Gábor és Ivánka Oszkár hevesen elítélték a kormány eljárását mire Szilágyi Dezső és Wekerle Sándor védekeztek s a parlamenti bizottság kiküldését ellenezték.

Apponyi Alhert gróf azt ajánlja, vigyék az ügyet a bíróság elé, de utasítsák parlamenti bíróság elé is.

A ház ezt az indítványt Szilágyi ismételt felszólalása után elvetette, mire az elnök az ülést nagy izgatottság közepette bezárta.

KÜLFÖLD.

— **Németország.** Sajátságos hírt jelent a táviró Stuttgartból. — E szerint a württembergi király az evangélikus zsinatgyűlés küldöttségét fogadta s azt mondta, hogy viztos tudomása szerint, a szövetség tanács nem fog hozzájárulni a birodalmi gyűlésnek a joesuita törvény megszüntetésére vonatkozó határozatához; a szövetség tanács elutasítá magatartása megfelel az ő személyes érzelmeinek és a württembergi kormány felfogásának. — Mi azon hir valódiságában egyelőre még kételkedünk, mert feltételeztük, hogy a szövetség tanács a birodalom összes katolikusainak óhaját teljesítve a joesuita törvényt meg fogja szüntetni.

TÁVIRATOK.

A polgári házasság a főrendiházban.

Budapest, május 17. (Saját tudósítónktól.) *A kormány azon terve, hogy a főrendi ház a polgári házassági javaslatot még ebben a hónapban tárgyalja, alkalmasint nem fog valószínű, a mennyiben valószínű, hogy a javaslat csak június vége felé kerül másodsor a főrendiház elé.*

Egy főhercegnő keresztelője.

Lemberg, máj. 17. (Ered. táv.) Tognap délben keresztelte meg Moravszki érsek a székesegyházban Lipót Szalvator főherceg újszülött leányát. A hercegnő Margit Rainéria Mária nevet kapta.

Wekerle mágnásai.

Budapest, máj. 17. (Ered. táv.) Wekerle Sándor miniszter, a híres demokrata, hogy többséget szerezzen magának a főrendiházban, hir szerint azt fogja ajánlani a királynak, hogy három polgári családdal grófi rangra emelje. A hírt derültséggel vegyes megütközéssel fogadják mindenütt.

Új szerb követek

Belgrad, máj. 17. (Saját tudósítónktól.) A kormány elhatározta, hogy Berlinbe és Rómába ismét nevez ki követeket. Berlini követ valószínűleg Garasanin lesz.

Visszatüszitött románok.

Bécs, máj. 15. (Saját tudósítónktól.) Kolozsvárról egy román küldöttség akart tegnap a király előtt panaszt emelni a magyarok ellen. A király azonban nem fogadta a küldöttséget.

Városi és megyei hírek.

— **A választópolgárok figyelmébe.** A központi választmány küldöttsége az országgyűlési képviselőválasztók 1895-re szóló állandó névjegyzékének hivatalból való összeállítására körüli munkálatait e hó 21-én kezdi meg a városháza nagy termében. Figyelmeztetjük tehát mindazon polgártársain-

kat, kiknek választójoguk van, hogy a névjegyzéket június 5-ikéig az összeírő hármás küldöttség előtt tekintsék be, hogy ha nevük esetleg kimaradt, választójogukat el ne veszítsék.

— **Gyermekbetegségek.** A Polgári községhez tartozó Kiseséri pusztán egy gyermek kanyaróban, Erzsébet pusztán pedig egy gyermek ronosól toroklobban megbetegedett. A hatóság nyomban megtette az óvintézkedéseket.

— **Nagy felhőszakadás** vonult el tognap délben egy és két óra között városunk fölött. A felhőszakadással jégeső is járt, de a jég nem tett nagyobb kárt. A felhőszakadás oly nagy víztömeget zúdított a városra, hogy az utcákat teljesen elárasztott, úgy hogy sok helyütt lehetetlen volt a közlekedés. Ha az alagesatornákra nyíló rostélyok nyitva állottak volna, a víz hamar folyt volna le s totto volna szabaddá a közlekedést, de hát a városi hatóság az ő végtelen nagy bölcsességében most, a „felhőszakadások szezonjában“ mindenről gondoskodott, csak a rostélyoknak kellő időben való megnyitásáraól nem.

Tanulmányi kirándulás.

A helybeli gimnázium IV. osztályu tanulói dr. Werner Adolf és Hang Dániel tanáfaik vezetése alatt, hótfőn, pünkösd másnapján tanulmányutat tettek a közeli iszkaik országban és a falu környékén. Hang tanár különböző műszerekkel próba kísérleteket tett és szakszerű magyarázatokat tartott az ifjúságnak. A kirándulás kora reggel szent mise után történt, déli 1 órakor pedig Mohán az Agnes forrás pavillonjába ebéd volt, mely után a tanulok társas játékokat rendeztek és este 6 órakor dobszó mellett vígan dalolva visszatértek a városba.

A tobak-utca alagesatornájása.

A tobak-utcai alagesatornázási munkálatai ügyében ma tartották meg az árlejtést. Az árlejtés megtartásával felhatalmazott bizottság a munkálatokat, melyeknek költségei 3424 frt 79 kr egységi árban voltak megállapítva, 3 százalékos engedménnyel Péntes Imrénnek adta át.

— **Tűz.** Orbán Ferencnek malom-utca 19. számú házában tognap dél után égháboru közben becsapott a villám s felgyújtotta a házat. A tüzoltók a kapott jelzés után azonnal megjelentek a helyszínén és gyorsan elfojtották a tüzet.

Különfélék.

— **Vaszary Kolos** hercegprímás tognapelotti Esztorgomból Budapestre érkezett és elnököltni fog a püspöki tantervet revideáló bizottság ülésén, melyek e hó 21-én és a következő napokon lesznek a katolikus kör disztermében. A hercegprímás, míg a polgári házasságról szóló törvényjavaslat a főrendiházban másodsorú szavazás alá kerül, Budapestben marad, azután Balatonfüredre megy nyaralni.

— **Politizáló gyerekek.** A budapesti egyetemek „polgársága“ kedden este zajos gyűlést tartott, melyben Eötvös Károly, Károlyi Gábor és Wekerle Sándor nevű díszes triumvirátus álta befont fiatal emberek szörnyen dühöngtek a papok, mágnások, az egész főrendiház és az udvar ellen. Volt ugyan egy józanabb kis ellenzék is, de ezt a liberális gyermek gentleman-ek nagy mérgesen lehurrogták. A gyűlés után a lelkes ifjak egy kis heccet csaptak és óvációkban részesítették hozzájuk méltó vezéreiket: a liberális kört, Eötvös Károlyt és Károlyi Gábort. Egyébb baj nem történt.

— **Liberális tilpörbözés.** A „Győri Hírlap“ a főrendiháznak május 10-iki szavazását külön kiadásban „Gyászhir“ cím alatt a következő stílusában adta szerencsétlen olvasói tudtára:

„A szabadelvű eszmék diadalmenetének ma (egyelőre) vége szakadt. A nemzet lelkeinek lényelő vezérszilaga meteoriként behullott abba a dohos sötét üregbe, melyben

a munkás nemzet vagyonán élőködő baglyok és denvérek hadiszállásukat tartják. Az árnyék e lakói megszámlálhatatlanul nagyok, hogy számra 21-gyel voltak többen, mint a hajnal madarai, a szabadelvű pacsirták. Szóval: a főpapok, mágnások és udvaroncok, szövetezve a magyar nemzet legmegátalkodottabb ellenségeivel, a nemzetiségekkel leszárvadták a szabadelvű reformokat. A főpapokat értjük; ők védekeznek. De hogy ezek a beidomított idegenből hazaszállított ló- és kopókergető istállómentők, akiknek legnagyobb része csak mint eleven ruhafogásbirnói jelentőséggel, akiknek 66%-a loderebb a cserebúly-pillénél, 77%-a gúgyobb az országnál, 88%-a fölöslegesebb a filoxeránál, — hogy ezek, a közérköles cégére alatt a magyar nemzeti génusz alakját a haladás örök ellenségeinek karmai közé merték lokni: ezért még majd számot kell adniok. A legközelebbi vizontlátásra!

Most már szégyen volna megállani a nemzetnek. Annál bátrabban előre tehát! Nekünk ugyan nem hoz törvényt sem a bécsi stallmeister, sem a lemborgi generális, sem a római pápa!

Gratulálunk ehhez Szávai Gyulának, a „Győri Hírlap“ szerkesztőjének, a ki hír szerint a szépirodalmat is kultiválja.

Irodalom és Művészet.

— **Hangverseny.** Halmi Lajos és neje, a hegedű- és citerahangszerek eddigéle egyedüli speciális művészi összejátékosai ma este 8 órakor hangversenyt rendeznek a Vörösmarty kör helyiségeiben, melyre különösen felhívjuk a közönség figyelmét, mert a Halmi pár eddigéle az ország összes városaiban rendezett hangversenyei rendszerint igen sikerültek. A hangverseny műsora a következő:

Magyar népdalok, Faust, Gounodtól, és Fülémle polka, előadja hegedűn és citerán a Halmi pár. — Az örült, Petőfitől, szavalja Halmi Lajos. — Emsi emlék, Umlauftól, előadja citerán és hegedűn a Halmi-pár. — Egy parlamenti oráció, monolog, előadja Halmi L. — Bank-Bán, Erkel Ferentől, előadja hegedűn és citerán a Halmi-pár. — A Munkácsi rab, Jókaitól, szavalja citera kíséret mellett Halmi Lajos. Traun-tavi emlék, citerán előadja Halmi Lajosné. — Az idős ember, vig monolog, előadja Halmi Lajos. — Magyar népdalok, előadja hegedűn és citerán a Halmi-pár. Helyárak: Egy személy-jegy ára 1 frt., egy családjegy ára 2 frt.

Szerkesztői üzenetek.

Ms. Budapest. Igen köszönjük buzgóságát. — Egyben kérjük, mellőztassék a „K. Sz.“-t címünkre megindítani. — Cs. Gy. R.-Almás. De mortuis nil nisi bene. — A legnagyobb magyar. Legközelebb. Köszönet. — Munkára fel! Legközelebb sorát ejtjük.

Közgazdaság.

A tőke tömörülése.

(y) A civilizált világ összes statisztikai kimutatásából meggyőződhetünk, hogy a tőke úgy mint a termő föld is, nagymérvű tömörülésnek indult. Ha mélyebben kutatunk, azt tapasztaljuk, hogy e tömörüléssel párhuzamban apadnak a társadalom önálló tagjai. Az ingó tőke versenyhalottjai ennek zsoldjába állanak; az ingatlan vagyonok kimerültjei pedig a kezeik között elkalodottnak bérlemben keresik üdvöket. Azon kölesöntőke mennyiségét, mely a még nem tömörült ingatlanokat terhel, számokban kimutatni nem vagyunk képesek, annyit tudunk csupán, hogy nagysága mesebeli, és évről-évre emelkedik. Ennek természetes következménye az ingatlanoknak ezután való még nagyobb arányú tömörülése.

Már közel 25 év óta észlelhető ezen irányzatok haladékványos működése s ha ez a múlt századbeli generáció szokásaival és jellemével együtt járna, nem is volna szükség valami különösen törődni volli.

Megdöbentti azonban a figyelmes észlelő, hogy a tömörített vagyonok tulajdonosi ősapáinknál praktikusabban gondolkodnak és eszeleksenek. Mig ezek drága kedvteléseik garatján nagy vagyonokat járattak le, — s tehát azokat, mintegy apróra váltva, ismét forgalomba hozták; amazok a felhalmozott vagyon megörökítésén munkálkodtak. Ezt nagyon megkönnyítik a most már létező különféle pénzintézetek s különösen a dúsan kamatozó ugynevezett szolid vállalatok.

Ha e statisztikailag megokolt tényekből levonjuk a következtetést azon eredményre kell jutnunk, hogy a plutokrácia hűbérenként őrvényo felé sodortatunk. És mig a régi hűbértartóknak csak kisebb része volt telhetetlen, addig a plutokrácia nemzetközi parolája, az előre — még mindig nem elég!

Valjon mi fogja elseperni az oly rohamosan fejlődő modern plutokráciát? Öntudat van most annyi az emberi nemben, hogy bizvást akár önhittségre is nevezhetők. De látjuk, hogy manapság már ez sem válik be többé; mert hiszen az új hűbéresség éppen fejledező rémöt sem bírja lenyomni. — Pedig kell, hogy találjunk gátot e veszedelmes áramlat ellen!

Jogosan várhatnánk segítyt azon társadalmaktól, melyeknek államhatalma már évtizedek előtt emelte törvényerőre a valláspolitikai radikális reformokat. Azért mondjuk jogosan; mert e reformok megalkotói mindenütt azon jelszóval fogtak munkájukhoz, hogy a társadalmat a mai kor igényeinek megfelelően kell átalakítani; tehát rátermetté tenni, hogy lépést tarthasson a korrall, de egyszersmind ellent is birjon állani a kor káros tüneteinek.

De fájdalom éppen azon társadalmak, melyek évtizedekkel megelőztek minket a modern újítások terén, csak arra tesznek klasszikus tanubizonyoságot, hogy radikális intézményeik nem egyengették ki ellentéteiket, sőt inkább egymás ellen törő elemekre bontották őket.

Mi egy ily elemre kívánunk rámutatni az új hűbéresekre, kik a plutokrácia minden forgó kerekeinek küllőibe dinamit, melenit és nitroglicerinrel nyulogatnak, hogy megállítsák Csálódunk tehát jogos várakozásunkban; mert oly társadalmaktól, melyeket ily elemek erjesztenek csakugyan nem várhatjuk a plutokrácia hűbéresének elseprését.

Nincs tehát menekvés? Van, a társadalmaknak a tiszta keresztény szociális elvek alapján való regenerálása! A názáreti Jézus gondoskodott a tizenkilencedik század végéig társadalmi problémájának megoldásáról is. Ha követjük szavát, melylyel arra int, hogy szeressük felebarátunkat mint önmagunkat megoldottuk a társadalmi probléma javarészét. Nemzetgazdasági részét pedig tanuljuk és tanítsuk megoldani a szőlőkert parabolájánk — eddig a tudományban is pártatlanul álló nemzetgazdasági alaptételeivel.

— Védekezés a szőlőragya ellen.

A szőlőragya (peronospora) az idén is nagy mértékben lépett fel szőlőinkben s ezért figyelmeztetjük gazdáinkat azonszabályrendeletre, melyet Felérvár városa a szőlőragya elleni védekezés dolgában már tavaly kiadott A szabályrendelet főbb pontjai ezek:

A szőlőragya elleni védekezés az eddigelő hatályosoknak ismert rézgalic-oladatok, azurin, vagy ezután felfedezendő szerek használatával permetezés, vagy fecskendezés által eszközöndő. (2. §.)

Ha az előző évben szőlőragya mutatkozott, a permetezés a rendőrfőkapitány felügyelése nélkül is május hó végéig, kései fakadás esetén június hó 10-ig multhatlanul foganatosítandó, s amennyiben a ragya ezután is észleltetik, június hó végéig a második és augusztus 15-ig a harmadik permetezés eszközöndő. A ragyának ezen új fellépése esetén észleltetésekor azonnal, vagy a rend-

őrfőkapitány erre szóló felhívásakor a ragyas területeket permetezni kell; s a további permetezés főnebb jelzett időhatárok irányadása szerint teendő meg. (3. §.)

A ki a köteles permetezés teljesítését elmulasztja, az annak teljesítésére a rendőrfőkapitány által írásbelileg felhívatik s ha e felhívásnak 3 nap alatt sem tenne eleget, a rendőrfőkapitány határozatilag elrendeli, hogy a permetezés az illető tulajdonos költségére kényszerrel eszközöltessék, s határozatának foganatosítása iránt annak jogerőre emelkedése esetén a gazdasági tanácsot keresi meg. (4. §.)

A permetezés foganatosításának ellenőrzői a hegymesterek, illetve a lovascsőszők kik mulasztás esetén a város kapitányságnál az egyes határidék leteltével azonnal jelentést tenni tartoznak. (5. §.)

— **Hivatalos fogatok vámmmentessége.** A kereskedelemügyi miniszter valamennyi törvényhatóságához körrendeletet intézett, melyben elrendeli, hogy a községi előljárók s azok fogatai oly utazásoknál, melyeket az előljáróságok sorshuzás, ujoncállítás, vagy ellenőrzési szemle alkalmából tesznek, — az általuk érintett vámtárgyakon vámmmentesen közlekedhetnek. Ha a vámszedés bérbe van adva s a szóban forgó vámmmentesség a fennálló bérleti szerződésben, vagy a bérbeadás alkalmával érvényben levő vámszabályzatban megállapítva nincs, az — a jelenlegi bérlőkkel szemben, mint-hogy ezáltal a most érvényben álló jogviszonyok érintetnének — nem érvényesíthető. A most érvényben levő vámbérletek lejártával azonban a fennnevezettek részére megállapított vámmmentesség az illető vámtulajdonosok által jövőre nézve a vámszedés bérletére vonatkozó szerződés megkötése alkalmával feltétlenül biztosítandó lesz. Azon cőlből, hogy ezen vámmmentesség kedvezményeyeli visszaélés, illetve annak jogosulatlanok által való igénybevétele meggátoltassék, s hogy kellő ellenőrzés legyen gyakorolható, elrendeli a miniszter, hogy a községi előljáróknak köteleességükké tétessék, hogy a jelzett célok-ból elutasás és visszautazás igazolásául a beidézési rendeletet, a vámszedésre jogosított közegeknek minden egyes esetben előmutassák.

— **Székesfejérvári piaci árak** 1894. május 16-án.

Gabona; buza 6.50—6.80, rozs 5.—, 5.05, árpa 6.—6.10, zab 6.80—6.90, kukorica 4.60—4.80, bab 5.40—5.50 frt métermázsánként.

Hízott sertés: könnyű 28—29, nehéz 32—33 kr. klg. eleven súly szerint.

Borju: könnyű 28—29, nehéz 32—36 kr. klg. eleven súly szerint.

— **Modri piaci árak** május 16-án. Buza 6.30, rozs 4.80, árpa 5.80, zab 6.50, kukorica 4.70, mm. Bab 5.80. Konyhára való burgonya zsákja 60—, takarmánynak való 45 kr.

— **Bicskei piaci árak** május 16-án. Buza 6.50, árpa 5.—, zab 6.60, bab 5.—, burgonya 2.—, rozs 5.10. Hízott sertés könnyű 42 kr., nehéz 40 kr. életet leszámítva.

Ösztöndíj pályázat.

A székesfejérvári káptalan ezennel közhírré teszi, hogy az 1894. április 3-án életbe lépő Reseta János-féle 100—100 frt isk. ösztöndíjakra három középiskolai tanuló a székesfejérvári káptalan nevez ki.

Csak oly tanulók pályázhatnak, kik Székesfejérváron vagy Fejérmegyében születtek, róm. kath. vallásnak és magyarok.

A káptalanhoz intézendő és okmányokkal (ker. levél, isk. bizonyítvány) felszerelt kérvények a káptalani nagyprépost urhoz 1894. aug. 15-ig, mint végső határnapig beuyjthatók.

Székesfejérvártól 1894. május 15-én.

K u t i Márton, kápt. jegyző.

Hekscher József bankár és váltóiroda tulajdonosához Hamburgban.

Főnyeremény
esetleg
500,000 márká.

SZERENCSE-
HIRDETÉSENY.

A nyereményekért
kezesítést
vállal az állam.

Meghívó ama Neres-Esélyeknek (Chance-ök)
részvételére, melyet a Hamburg állam által
biztosított nagy

P É N Z - L O T T Ó

nyújt és a melyen

10 millió és 452,425 márkát

okvetlen nyemi kell.

Ezen előnyös Penz-Lotto nyereményei lészen tervezse-
rtilleg csak 110000 sorsjegy, a következők:

A legnagyobb nyeremény esetleg 500,000 márká.

Prémia	300,000 márká	56 nyeremény á 5000 m.
1 nyeremény á 200,000 márká	104 nyeremény á 8000 m.	
2 nyeremény á 100,000 márká	258 nyeremény á 2000 m.	
3 nyeremény á 75,000 márká	6 nyeremény á 1500 m.	
4 nyeremény á 50,000 márká	1287 nyeremény á 1000 m.	
5 nyeremény á 40,000 márká	81 nyeremény á 500 m.	
6 nyeremény á 30,000 márká	120 nyeremény á 300 m.	
7 nyeremény á 20,000 márká	33950 nyeremény á 200 m.	
8 nyeremény á 15,000 márká	7992 " á 157,100,94 m.	
9 nyeremény á 10,000 márká	10848 " á 67,40,20 m.	
10 nyeremény á 5,000 márká	Egészbe 55,400 nyeremények.	

alatt T-szeri felosztás mellett történik.

Az 1-86 oszt. főnyeremény 50,000 márká, a 9-ik oszt. 60,000 márká, a 2-ik oszt. 70,000 márká, a 7-ik oszt. 200,000 márká, a 2-ik oszt. 75,000 márká, a 5-ik oszt. 200,000 márká, és a 300,000 márkás mellényereményekkel, esetleg 500,000 márkára emelkedik.

Az 1-86 hivatalosan megállapított sorszámozást egy egész eredeti sorsjegy ára 3 ft 50 kr.

egy fél " " 1 " 90 "

egy negyed " " " 75 "

mely arban a bejegylitek is be foglalatik.

A megjelölt szeszűzés után a résztvevők mindegyike minden felszűlítés nélkül azonnal megkapja a hivatalos huzasi latsromot.

Az állam kinsével elhított sorsolási tervezet mely a betélektől és a nyeremények elosztásáról a 7-ik osztályban fejtűlőgositást nyujt, kívánatra ingyen küldöm meg es pedig előre.

A nyeremények kihzeteése és száktűdése az érdekeltek részére kézzelven általam eszkűzűltek pontosan és a legszigorubb titoktartás mellet.

A megrendeléseket postaltatványval vagy levél útján kérem.

Közeltűd a huzások ideje, a megrendelésekkel azonnal bizalomteljesen forduljanak legkésűbb május 23-ig

Üzletmegnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy ujonnan berendezett **asztalos műhelyemet kórház-utca 19. szám alatt** megnyitottam.

Özv. Piros Istvánné.

FÉKETE ANTAL

épület- és műlakatos
Székesfejérvár, dinnye-utca 14.

Készít mindennemű
LAKATOS MUNKÁKAT
ugyszintén
vasrácsokat, villámhárítókát
és szobasűrgönyöket a legjobb minőségben és jutányos áron.

ELŐFIZETÉSEK és HIRDETÉSEK

„FEJÉRMEGYEI NAPLÓ”

hetenkint háromszor megjelenő

POLITIKAI LAPRA

fölvétetnek

MÁRIÁN GYÖRGY könyvnyomdájában

Székesfejérvárott, Kossuth-utca

hol mindennemű könyvnyomdai munkák rendkívül jutányos áron, tisztán és izlésesen készítettnek el.

Nyomatott Márián György könyv- és műnyomdájában Székesfejérvárott.